

Arbetsprogram för 2025 – reviderat

Årsmöte

Förbundet håller ordinarie årsmöte den 8 maj, som är planerat till Mellerud i Västra Götalands län i år. Vi planerar för ett möte på plats samt ett studiebesök.

Miljöövervakning

De undersökningar som genomförs i förbundets regi finns i ”Program för samordnad nationell miljöövervakning i Vänern”. Programmet och mer information om de undersökningar som vi gör finns på förbundets webbplats, [Undersökningar - Vänerns vattenvårdsförbund \(vanern.se\)](https://www.vanern.se). Förbundets kansli kan också informera om aktuell miljöövervakning. Undersökningarna kommer att rapporteras och publiceras på webben: www.vanern.se under publikationer näst följande år. Delar av miljöövervakningen kommer vi också att presentera vid Vänerdagen.

Under året genomför vi följande ordinarie undersökningar:

- Provtagning av vattenkemi, bottendjur, växt- och djurplankton i Storzänern
- Provtagning av vattenkemi i Göta älv, Vargön
- Miljögifter i fisk
- Ekoräkning av fisk
- Inventering av kolonihäckande sjöfåglar
- Övervakning av Gullspångslaxen och Klarävlaxen
- Undersökning av glacialrelikta kräftdjur (*Beror på finansiering*)
- Undervattensväxter – 5 lokaler
- Stråkvis inventering av Vänerns stränder (*Beror på finansiering*)

Samarbetet med länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, SLU Aqua Sötvattenslaboratoriet, Vätternvårdsförbundet och Mälarens vattenvårdsförbund fortsätter och förbundets kansli deltar vid möten och seminarier om miljöövervakningen.

Årsrapportering

De undersökningar som utfördes i Vänern under 2024 kommer att publiceras löpande på Vänerns webb när de är slutrapporterade. Här inkluderas också årsredovisningar i Storzänern 2024 inom den nationella miljöövervakningen. All rapportering är digital och den kommer att redovisas per undersökning. Vissa undersökningar kommer också att komma ut som rapport i förbundets meddelandeserie.

Vänerdagen

Vid Vänerdagen presenteras de senaste resultaten från miljöövervakningen i Vänern och aktuell information om sådant som berör förbundets verksamheter. Vi kommer att genomföra Vänerdagen under hösten, antingen som en fältdag, ett digitalt webinarium, ett seminarium eller en kombination av seminarium och fältbesök.

Övrig information

Under året kommer Nyhetsbrev från Vänerns vattenvårdsförbund att skickas ut när det passar. Webbplatsen, www.vanern.se, ska uppdateras löpande. Vänerns vattenvårdsförbund finns på Facebook och syftet med sidan är att informera och föra dialog om Vänerns vattenvårdsförbunds verksamhet och länka till vår webb. Förbundets kansli ska om möjligt uppdatera informationsmaterial så att de blir anpassade till digitala plattformar så som mobiler och surfplattor. Kansliet ska också sprida information och svarar på frågor och informerar om Vänern och vattenvårdsförbundet.

Administration

Under året ska vattenvårdsförbundets ekonomiadministration ses över och effektivteras samt digitaliseras det som inte redan är det idag. Både vad gäller ekonomisystem och övrig administration. Ett viktigt arbete som i förlängningen kommer att leda till att balansera arbetstid och arbetsuppgifter för verksamhetsledaren.

Samförvaltning fiske i Vänern

Vattenvårdsförbundet samordnar samförvaltningen av olika fiskefrågor i Vänern. Fiskeresursen och hållbart fiske står i fokus för mer långsiktig nyttjande av Vänerns fiskeresurser. Samförvaltning fiske i Vänern är en samverkansform mellan fiskets intressenter där vi kan diskutera fiskefrågor och bereda förslag på förändringar. Samförvaltningen består av en styrgrupp där samtliga av fiskets intressenter ingår samt myndigheterna. Till samförvaltningen finns också flera arbetsgrupper som en regelgrupp, yrkesfiskegrupp, fisketillsynsgrupp och en trolinggrupp. Arbetet leds av Jonas Andersson, sakkunnig fiske, Länsstyrelsen Västra Götaland. Länsstyrelsen i Värmland deltar också i arbetet. Vänerns vattenvårdsförbunds ordförande är också ordförande för styrgruppen. Under 2024 har vi sökt ett flerårigt Leader bidrag från de tre Leader-områden runt Vänern (för perioden 2025–2027) till utbildning och åtgärdsinsatser inom fisket i Vänern samt projektledning inom Samförvaltning fiske.

Vattenvårdsplan för Vänern – mål och åtgärder

Arbetet med vattenvårdsplanen genomför vi tillsammans med medlemmarna i förbundet enligt förslaget i [Vattenvårdsplan för Vänern. Mål och åtgärder 2022-2029. \(vanern.se\)](http://www.vanern.se). Vattenvårdsplan för Vänern hålls levande vid föredrag, möten och i yttranden. Under året kommer vi att jobba med följande fokusområden inom ramen för åtgärdssamordningen i Vänern, men också delvis inom samförvaltning fiske i Vänern:

- **Vattenkvalitet och närområden** – arbetet påbörjades under 2023 då vi fick LOVA bidrag till en åtgärdssamordnare för Vänern. Detta fokusområde kommer att fortgå under hela perioden då vi har LOVA stöd, planerat året ut. Fokus ligger på miljömålet: *Ingen övergödning*. Se eget program i vattenvårdsplan för Vänern.
- **Vattennivåer och biologisk mångfald** – arbetet påbörjades under 2024 och kommer att fortgå även under 2025. Se eget program i vattenvårdsplan för Vänern.

Deltagande i projekt

Förbundet kommer att delta i mån av tid i projekt som överensstämmer med förbundets målsättning*. Följande projekt pågår under året, men det kan komma till fler under året:

1. **Vattenkemi i Vänerbäckar** – vattenvårdsförbundet deltar i Länsstyrelsens och Vänerkommunernas påbörjade program för provtagning av mindre tillflöden till Vänern, *"Vänerbäcksprogrammet"*. Dessa ingår inte i något ordinarie vattenvårdsförbunds kontrollprogram.
2. **Utvecklingsprojekt Stora sjöar – Utveckling av PFAS-föreningar i Sveriges stora sjöar**. Projektet avser att förbättra kunskapsläget om PFAS-förening och dess utveckling över tid i Sveriges tre största sjöar Vänern, Vättern och Mälaren. Kunskap om PFAS-halter i sjöarna är begränsad till de senaste sju till tolv åren, då miljöövervakning av PFOS påbörjades. Genom analys av provbankat material – fisk från sjöarna blir det möjligt att veta hur olika PFAS-ämnen har varierat över tid och, till viss del, hur halter kommer utvecklas i framtiden. Projektet kommer att slutrapporteras under 2025 och utförare är Naturhistoriska riksmuseet.

Vattenråd

Vattenvårdsförbundet har som en av sina arbetsuppgifter att utgöra ett vattenråd för Vänern. Vattenråd är en ideell och frivillig intresseförening som ska svara för lokal delaktighet och samverka vid arbetet med EU:s vattendirektiv.

Rörlig del

I den rörliga delen bör medel årligen reserveras för kampanjvisa undersökningar, till exempel när tillfälliga miljöstörningar uppstår och till sammanställningar och utredningar. Behov av kampanjvisa undersökningar och utredningar styrs många gånger av yttre faktorer som klimat, nationella utredningar, EU-direktiv eller annat. I år har vi inte kunnat reservera några medel för kampanjvisa undersökningar.

* Förbundets allmänna målsättning

Vänerns vattenvårdsförbund ska verka för en vattenkvalitet som ger långsiktigt ekologiskt hållbara och variationsrika livsmiljöer i Vänern och

- fungera som ett forum för miljöfrågor för Vänern och för information om Vänern,
- fungera som ett vattenråd för Vänern,
- genomföra undersökningar av Vänern,
- sammanställa och utvärdera resultaten från miljöövervakningen,
- formulera miljömål och föreslå åtgärder där det behövs. Vid behov initiera ytterligare undersökningar. Initiera projekt som ökar kunskapen om Vänern,
- informera om Vänerns miljötillstånd och aktuella miljöfrågor,
- ta fram lättillgänglig information om Vänern samt
- samverka med andra organisationer för att utbyta erfarenheter och effektivisera arbetet.

Mer information och aktuella miljöfrågor för Vänern finns på förbundets webbplats: www.vanern.se, i Vattenvårdsplanen för Vänern och i årsskriften.